

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku**

Gdańsk, dnia 12 stycznia 2011 r.

**Pan
Adam Wilczyński
Dyrektor Młodzieżowego
Ośrodka Wychowawczego
w Malborku**

LGD-4101-029-02/2010
P/10/159

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie *art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.)*, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku przeprowadziła kontrolę w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Malborku (dalej: „MOW”). Przedmiotem kontroli była działalność MOW w zakresie kształcenia i resocjalizacji w okresie od 1 września 2007 r. do 30 sierpnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 22 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie *art. 60 ustawy o NIK*, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia działalność MOW w skontrolowanym zakresie.

Powyższą ocenę uzasadniają niżej opisane ustalenia kontroli i wynikające z nich oceny częściowe.

1. NIK pozytywnie ocenia, z uwzględnieniem kryterium legalności i rzetelności, organizację kształcenia i resocjalizacji w MOW, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W szczególności ustalono, że:

- MOW działał na podstawie aktualnego Statutu, zatwierdzonego na zebraniu Rady Pedagogicznej w sierpniu 2005 r.,
- w skład MOW wchodziły: Szkoła Podstawowa Specjalna (dalej: „Szkoła”) oraz Gimnazjum Specjalne (dalej: „Gimnazjum”), założone na podstawie uchwał Rady Powiatu Malborskiego,

- w MOW obowiązywały procedury wewnętrzne w zakresie kształcenia, resocjalizacji i bezpieczeństwa wychowanków.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości polegały na:

- nieznacznym opóźnieniu w dostosowaniu statutu MOW do wymogów *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie ramowych statutow placówek publicznych*.¹ Zgodnie z § 2 powinno to nastąpić w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia ww. rozporządzenia w życie (14 kwietnia 2005 r.), tymczasem Statut MOW został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną na posiedzeniu w dniu 29 sierpnia 2005 r.,
- nieuwjęciu w Statucie MOW (uwzględniającym również Szkołę i Gimnazjum) niektórych postanowień zawartych w *rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół*². Braki te dotyczyły m.in.: obowiązków ucznia w zakresie udziału w zajęciach edukacyjnych, przygotowania się do nich oraz właściwego zachowania się w ich trakcie (§ 16 b ust. 2 pkt 1 zał. nr 2 i § 18 b ust. 2 pkt 1 zał. nr 3), oraz organizacji internatu (§ 9 ust. 6 zał. nr 2 i § 11 ust. 6 zał. nr 3),
- przekazaniu do Systemu Informacji Oświatowej niezetelnych danych w zakresie stanu ewidencyjnego wychowanków na dzień 30 września 2007 r. (według dokumentacji MOW w Ośrodku przebywało 101 wychowanków, natomiast wykazano 104 wychowanków). Zaznaczyć przy tym należy, że stan ewidencyjny wychowanków MOW na dzień 31 stycznia 2008 r. wyniósł 104.

Powyższe nieprawidłowości, za które odpowiedzialni są Dyrektor MOW oraz Dyrektor Szkoły i Gimnazjum, nie spowodowały negatywnych skutków w działalności MOW

2. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, system kształcenia i organizację zajęć edukacyjnych w MOW.

Pozytywną ocenę w tym zakresie uzasadniają następujące ustalenia:

- w przypadku niedoprowadzenia nieletniego w terminie 3 miesięcy do MOW, realizowany był obowiązek przesyłania jego dokumentacji właściwemu staroście oraz powiadomienia Centrum Metodycznego Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie (dalej: „Centrum”) - od 1 stycznia 2010 r. Ośrodka Rozwoju Edukacji w

¹ Dz.U. Nr 52, poz.466

² Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

Warszawie (dalej: „ORE”), a także sądu rodzinnego, zgodnie z § 4 ust. 4 *rozporządzenia w sprawie zasad kierowania*³,

- w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności nieletniego w MOW trwającej dłużej niż 8 tygodni, w myśl § 12 *rozporządzenia w sprawie zasad kierowania* przekazywano jego dokumentację do Centrum/ORE oraz powiadamiano o tym sąd rodzinny, rodziców lub opiekunów prawnych, organy zobowiązane do kontroli obowiązku szkolnego i właściwego starostę,
- MOW zagwarantował wychowankom bezpieczne i higieniczne warunki lokalowe, zgodnie z wymogami *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych niepublicznych szkołach i placówkach*⁴. Wychowankowie mieli do dyspozycji aulę, salę sportową, pracownie komputerowe i techniczne. Klasy do prowadzenia zajęć wyposażone były w niezbędne pomoce dydaktyczne i urządzenia audiowizualne,
- opracowano wieloletni plan doskonalenia zawodowego, o którym mowa w § 6 ust. 1 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczególnych kryteriów i trybu przyznawania tych środków*⁵,
- Dyrektor MOW podejmował działania mające na celu doskonalenie zawodowe, składając wnioski w terminie do 30 listopada każdego roku o dofinansowanie form doskonalenia zawodowego nauczycieli i wychowawców w myśl § 6 ust. 2 *rozporządzenia w sprawie podziału środków na wspierania doskonalenie zawodowego*,
- stosowane w Gimnazjum programy nauczania oraz podręczniki były dopuszczone do stosowania przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania, a posiadana liczba podręczników pozwalała na korzystanie z nich przez wszystkich uczniów,

³ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania, przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletnich w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii (Dz.U. Nr 178, poz.1833)

⁴ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 46, poz. 430

- grupami wychowawczymi w MOW zajmowało się co najmniej dwóch wychowawców, zgodnie z § 20 ust. 3 rozporządzenia⁶ w sprawie zasad działania placówek publicznych,
- dla wszystkich wychowanków przebywających w MOW opracowywane zostały Indywidualne Programy Resocjalizacyjne, które realizowano zgodnie z § 20 ust. 4 rozporządzenia w sprawie zasad działania placówek publicznych,
- w okresie wakacji, ferii szkolnych oraz przerw świątecznych organizowane były zajęcia dla wychowanków.

Nieprawidłowości stwierdzone w toku kontroli polegały m.in. na:

- zatrudnieniu w roku szkolnym 2009/2010 jednego nauczyciela nie mającego kwalifikacji w zakresie resocjalizacji określonych w § 16 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudniać nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁷, bez zgody organu sprawującego nadzór pedagogiczny, o której mowa w art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁸. Nauczyciel ten zakończył pracę w MOW z dniem 31 sierpnia 2010 r.,
- stosowaniu w roku szkolnym 2008/2009, innego programu nauczania języka polskiego niż to wynikało ze szkolnego zestawu programów nauczania Gimnazjum (przyjęty program nauczania posiadał inny numer dopuszczenia MENiS i oparty był na podręczniku innego autora). W złożonych wyjaśnieniach stwierdził Pan, iż zmiana programu i podręcznika dla klasy II gimnazjum nastąpiła w trakcie roku szkolnego, jednak nie został on dopisany do szkolnego zestawu programów przez niedopatrzenie,
- występowaniu przypadków przekraczania w Gimnazjum maksymalnej dopuszczalnej liczby uczniów w klasie (16) oraz tworzenia w Szkole i Gimnazjum klas, w których było poniżej 10 uczniów, co stanowiło naruszenie § 5 ust. 3 pkt 9 zał. nr 2 i 3 do rozporządzenia w sprawie ramowych statutow publicznego przedszkola oraz publicznych szkół,

⁶ rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzaju i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. Nr 52, poz. 467 ze zm.)

⁷ Dz. U. Nr 50, poz. 400

⁸ Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 ze zm.

- przekraczaniu (od 1 do 4) maksymalnej liczby 12 wychowanków w grupie wychowawczej oraz występowaniu przypadków, gdy liczba wychowanków w grupach wynosiła poniżej minimalnej (8), co było niezgodne z § 20 *ust. 2 rozporządzenia w sprawie zasad działania placówek publicznych*,
- braku wpisywania w dziennikach pedagoga i psychologa (w latach szkolnych 2007/2008 i 2009/2010) tygodniowych planów zajęć, tj. elementu określonego w § 18 *rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji*⁹.

Ponadto stwierdzono uchybienie polegające na niezapewnieniu w roku szkolnym 2009/2010 w okresie wakacyjnym (w dniach od 4.08. do 25.08.) wychowankom opieki w porze nocnej przez co najmniej dwie osoby, przewidzianej § 21 *ust. 2 rozporządzenia w sprawie zasad działania placówek publicznych*, gdyż opieka sprawowana była w tym czasie tylko przez jednego wychowawcę.

Wymienione wyżej nieprawidłowości nie spowodowały negatywnych skutków w działalności MOW.

Odpowiedzialnym za powyższe był Dyrektor MOW, który w złożonych wyjaśnieniach podał m.in., że odstępstwa od uregulowań zawartych w rozporządzeniach występowały jedynie w szczególnych przypadkach, jak np. tworzenie nowych grup i klas, promocja śródroczna oraz czasowa nieobecność wychowanków spowodowana urlopami i uciezkami, zaś uzasadnieniem dla niewydawania dodatkowych środków na zatrudnienie w okresie letnim pomocy wychowawcy była niska liczba wychowanków w Ośrodku w tym okresie (od 5 do 7) oraz dobra atmosfera panująca pomiędzy wychowankami.

3. NIK pozytywnie ocenia efekty kształcenia w odniesieniu do kosztów edukacji i pobytu wychowanków w MOW

Ustalono m.in., że:

- średni miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2009 r. wyniósł: wg stanu ewidencyjnego 3.124,24 zł, a wg stanu faktycznego (obecnych wychowanków) 5.099,62 zł,

⁹ Dz.U. Nr 23, poz.225 ze zm.

- w latach 2007-2010 MOW otrzymał dotacje celowe z budżetu państwa na wsparcie prowadzonej działalności w łącznej wysokości 566 629 zł, w tym m.in. na Programy MEN „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” i „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- otrzymane do czasu kontroli kwoty dotacji wykorzystano zgodnie z ich przeznaczeniem,
- dotacje otrzymane w latach 2007 - 2009 rozliczono w terminie,
- wychowankowie (zarówno byli jak i obecni) dobrze oceniali warunki pobytu i nauczania w MOW,
- według przeprowadzonych badań ankietowych 42,4% byłych wychowanków kontynuowało naukę po opuszczeniu placówki i 48,5% podjęło pracę,
- MOW posiadał regulacje wewnętrzne dotyczące naliczania i poboru opłat za wyżywienie, a Dyrektor podejmował skuteczne działania w dochodzeniu od rodziców dzieci i młodzieży opłat za posiłki w stołówce ośrodka, naliczanych na podstawie § 66 *ust. 1 rozporządzenia sprawie zasad działania placówek publicznych*.

Na podstawie informacji uzyskanych podczas kontroli z Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, stwierdzono, że wyniki sprawdzianu w Szkole i egzaminu gimnazjalnego w Gimnazjum nie odbiegały znacznie od średnich wyników uzyskanych przez uczniów innych szkół w powiecie malborskim i województwie pomorskim, zwłaszcza przy uwzględnieniu olbrzymich zaległości edukacyjnych wychowanków MOW.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) spowodowanie uzupełnienia Statutu MOW o brakujące postanowienia wynikające z *rozporządzenia w sprawie ramowych statutów placówek publicznych oraz ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół*,
- 2) przekazywanie do Systemu Informacji Oświatowej danych w zakresie stanu ewidencyjnego wychowanków zgodnych z dokumentacją MOW,
- 3) podjęcie działań w celu zapewnienia liczby wychowanków w grupie wychowawczej oraz liczby uczniów w klasie określonych w *rozporządzeniu w sprawie zasad działania placówek oraz rozporządzeniu w sprawie ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół*,
- 4) zapewnienie prawidłowej opieki nad wychowankami w porze nocnej przez okres całego roku,
- 5) sporządzanie i ujmowanie w dziennikach pedagoga i psychologa tygodniowych planów zajęć, o których mowa w *rozporządzeniu MENiS z dnia 19 lutego 2002 r.*

w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.

- 6) zapewnienie stosowania w Gimnazjum wyłącznie programów nauczania i podręczników ujętych w szkolnym zestawie programów nauczania

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku, na podstawie *art. 62 ust. 1 ustawy o NIK* oczekuje przedstawienia, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią *art. 61 ust. 1 ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z *art. 62 ust. 2 ustawy o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Do wiadomości:
Delegatura NIK w Opolu